

**Česká školní inspekce
Moravskoslezský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIT-1159/23-T

Název	Základní škola a Mateřská škola Opava-Suché Lazce – příspěvková organizace
Sídlo	Ke Strážnici 2, 747 95 Opava-Suché Lazce
E-mail	zssuchelazce@seznam.cz
IČO	70999350
Identifikátor	600142663
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. et Mgr. Martina Škrobánková
Zřizovatel	Statutární město Opava
Místo inspekční činnosti	Ke Strážnici 2, 747 95 Opava-Suché Lazce
Inspekční činnost na místě	9. 5. 2023 – 12. 5. 2023

Inspekční činnost byla zahájena doručením oznámení o inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Inspekční činnost podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání podle příslušných školních vzdělávacích programů.

Zjišťování a hodnocení naplnění školních vzdělávacích programů pro předškolní, základní a zájmové vzdělávání.

Charakteristika

Základní škola a Mateřská škola Opava-Suché Lazce – příspěvková organizace (dále „škola“) vykonává činnost základní školy, mateřské školy, školní družiny a školní jídelny – výdejny. V základní škole, která se prezentuje jako škola rodinného typu se vzdělávalo ve třech třídách a pěti ročnících 45 žáků, u třech z nich byly diagnostikovány speciální vzdělávací potřeby druhého stupně s doporučenou podporou pedagogické intervence. V jednom oddělení školní družiny bylo zapsáno 25 žáků. Předškolní vzdělávání je organizováno ve dvou třídách. V době inspekční činnosti mateřská škola vzdělávala celkem 40 dětí, 17 z nich plnilo povinné předškolní vzdělávání, z toho čtyři po odkladu školní docházky. Mateřská škola vzdělává podle školního vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání s motivačním názvem Čtyřlístek. Žáci základní školy jsou vzděláváni podle školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání s motivačním názvem Od hraní k vědění. Školní družina vzdělává podle vlastního školního vzdělávacího programu pro zájmové vzdělávání.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitelka školy působí ve funkci od října 2006. Při vedení organizace vychází ze svých zkušeností a znalostí, které si trvale rozšiřuje průběžným vzděláváním a poznatky z každodenní praxe. Ve srozumitelně zpracované koncepci rozvoje školy určila reálné cíle zaměřené na zvyšování kvality výuky s důrazem na podporu čtenářské gramotnosti žáků, rozšiřování znalostí učitelů v oborech informatika a polytechnická výchova, jejich vzájemnou spolupráci, udržení příznivého klimatu školy, obnovu materiálního vybavení a projektovou činnost. Se strategickými záměry školy je seznamován zřizovatel i obecní zastupitelstvo městské části, kteří trvale projevují zájem o zlepšení podmínek ke vzdělávání a poskytují škole podporu. Od minulé inspekční činnosti v roce 2016 se podařilo vybudovat novou zahradu, která je využívána k pohybovým a relaxačním aktivitám dětí a žáků, rekonstruovat sociální zařízení, prostor výdejny stravy, a především zrealizovat půdní nástavbu pro činnost školní družiny. Uvolněné prostory škola využila k vytvoření nové učebny informatiky. Prostory mateřské školy jsou součástí budovy základní školy. Vybavení obou tříd přispívá k podpoře samostatnosti dětí a možnosti využívat velké množství didaktických pomůcek nejen při spontánních činnostech. Vybavení tříd knihami s elektronickými tužkami umožňuje dětem rozvíjet jazykové, sluchové i předčtenářské dovednosti. S pomocí rodičů žáci základní školy pomohli s montáží relaxačního nábytku do odpočinkového koutku.

Organizační uspořádání a nastavený systém řízení odpovídá velikosti subjektu. Ředitelka školy se po řídicí i metodické stránce věnuje především základnímu vzdělávání. V mateřské škole přenesla potřebné kompetence na zástupkyni, která přistupuje ke své práci zodpovědně a prokazuje dobré řídicí schopnosti. Aktuální informace jsou zaměstnancům předávány nejčastěji při osobním kontaktu. Hospitační činnost si realizují ředitelka a její zástupkyně převážně na svém druhu školy, ředitelka pravidelně sleduje připravenost předškolních dětí na přechod do základního vzdělávání. Závěry z náhledů do výuky poskytují učitelkám většinou konkrétní a účinnou zpětnou vazbu o průběhu jejich práce.

Kolektiv zaměstnanců je v základní i mateřské škole stálý a motivovaný k dalšímu vzdělávání i přípravě společných školních akcí a projektů. Pedagogický tým učitelů v mateřské škole spolupracuje se školním asistentem i ostatními zaměstnanci školy. Klima při vzdělávání podporovalo dobré prosociální vztahy mezi dospělými a dětmi. V průběhu inspekční činnosti se po celou dobu mezi nimi projevovala vzájemná důvěra, tolerance

a ohleduplnost. Z projevů dětí bylo zřejmé, že se ve škole cítí bezpečně a spokojeně. Další vzdělávání pedagogických pracovníků je zaměřeno na metody a formy výuky, začlenění žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a v základní škole na zavedení nového vzdělávacího oboru informatika. Poznatky ze školení si učitelé vzájemně předávají a ověřují si jejich účinnost ve výuce. Předávání poznatků o žácích a jejich výsledcích, výměna pedagogických zkušeností, široká spolupráce se zákonnými zástupci vytváří zejména v základní škole příznivé podmínky pro osobnostní rozvoj žáků a naplňování principů rodinného prostředí školy.

Škola je zabezpečena před neoprávněným vniknutím cizích osob. Kniha úrazů je vedena samostatně pro děti mateřské školy a žáky základní školy. Děti i žáci jsou, a to i opakovaně, způsobem přiměřeným jejich věku, seznamováni s pravidly bezpečného chování a ochrany zdraví při vzdělávání a souvisejících aktivitách.

Školní družina ke své činnosti využívá novou, v půdních prostorách, přistavěnou hernu, jejíž vybavení se postupně stále zlepšuje. Součástí vzdělávání jsou časté pobyty na školní zahradě nebo v okolí školy, které stejně jako u předškolního vzdělávání nabízí mnoho podnětů pro sportovní nebo environmentální vzdělávání.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Vzdělávání v mateřské škole probíhalo v souladu s hlavními principy školního vzdělávacího programu. Plánování vzdělávacích činností bylo tematicky ucelené s respektem k zájmům dětí. Ve třídách bylo vytvořeno vstřícné prostředí, učitelky uplatňovaly při komunikaci s dětmi pozitivní přístup, podporovaly rozvíjení prosociálních vztahů a dodržování pravidel chování. Učitelky vytvářely pro děti rovné příležitosti ve vzdělávání. Spontánní činnosti probíhaly od příchodu dětí do mateřské školy a učitelky je vhodně kombinovaly s částečně řízenými činnostmi nebo individuálními aktivitami. Nabídka možností byla pestrá, obsahovala logické, konstruktivní i estetické aktivity. Děti reagovaly na předem dohodnutý podnět, který určoval čas pro změnu organizace dne (např. úklid hraček). Každodenním prvkem ranní nabídky bylo začleňování pohybových aktivit, navíc s dostatečnou pozorností k zdravotně preventivnímu cvičení, do kterých se děti aktivně a se zájmem zapojovaly. Přirozené pohybové schopnosti a celková zdatnost dětí byla ještě intenzivněji rozvíjena při pobytech venku.

V řízených činnostech byla využita frontální organizační forma i skupinové a kooperativní činnosti. Samostatná práce dětí většinou převládala u aktivit výtvarného a pracovního charakteru. Učitelky cíleně poskytovaly dětem dostatek časového prostoru pro rozvoj tvořivosti a dbaly na jejich správné sezení. V menší míře byla využita činnost ve dvojicích. Děti většinou prokázaly, že zadanou práci umí dokončit. Volba vzdělávacích aktivit většinou nezohledňovala věk ve třídě heterogenního složení dětí. Učitelky zřídka poskytovaly dětem účinnou formativní zpětnou vazbu a informace, v čem se zlepšily nebo jak se chovaly. Děti nejsou systematicky vedeny k jednoduššímu vlastnímu sebehodnocení, ani náročnějšímu vrstevnickému hodnocení, které by je cíleně rozvíjelo v dalších vzdělávacích činnostech. Učitelky dokázaly děti motivovat formou pochvaly ke vzájemné komunikaci, kamarádství i vytváření pozitivních vztahů. Jejich rozvoj v posledním roce před zahájením povinné školní docházky probíhá nejčastěji v individuálních činnostech, při ranním scházení nebo v době klidových aktivit po obědě. Učitelky aktivně rozvíjejí jejich logické uvažování, mechanickou i pojmovou paměť, nenásilně je seznamují s písmeny i číslicemi.

Vzdělávání v základní škole bylo promyšlené a realizováno v souladu se školním vzdělávacím programem i v návaznosti na již získané znalosti žáků. V úvodu vyučování si

učitelé stanovili většinou téma, méně často konkrétní měřitelný cíl, který by byl v závěru výuky ověřován. K aktivizaci a probuzení zájmu žáků učitelé využívali ranní uvítací rituál, nápaditou úvodní, či průběžnou motivaci, pochvalu nebo časté činnosti mimo lavici. Ve výuce zařazovali promyšlenou kombinaci různých metod a forem výuky. Nejčastěji volili frontální formu doplněnou o řízený rozhovor spolu s individuální prací žáků, která byla účelně podpořena partnerskou spoluprací ve skupinách nebo dvojicích. Vyučující dovedně využívali přednosti spojení dvou ročníků v jedné třídě k prohlubování vzájemné spolupráce žáků, nejčastěji u procvičování či fixace učiva. Žáci nižšího ročníku často získávali úvodní povědomí o náročnějším učivu vyššího ročníku, což podporovalo rozvoj jejich nadání a zájem. Pro starší žáky bylo učivo nižšího ročníku vítaným utvrzením již získané znalosti. Zapojení většiny žáků do upevňování učiva poskytovalo pedagogům dostatek informací o kvalitě zvládnutí aktuálně probíraného obsahu. V některých případech se dařilo využít chybu jako přirozenou součást vzdělávání a prostředku učení. Patrné bylo cílené zaměření na prohlubování čtenářské gramotnosti, kdy žáci upřesňovali významy méně obvyklých slov, pravidelně si doplňují čtenářské deníky a volný čas mohou trávit četbou běžně dostupných školních knih, které si mohou zapůjčit i domů. Výuku ve spojených ročnících učitelé často zpestřovali využíváním vlastních, ale i profesionálně připravených pomůcek, pracovali s tablety, případně, aby se žáci vzájemně nerušili, využívali k práci skupin také relaxační koutek na chodbě. Nenásilně byl propojován obsah různého učiva v mezipředmětových vztazích. Z výuky bylo patrné častější předávání hotových informací, a naopak menší zaměření práce žáků na získávání údajů z různých zdrojů, jejich utřídění podle důležitosti, následnou prezentaci a vzájemné hodnocení podle předem stanoveného kritériálního rámce.

Diferenciace vzdělávacího obsahu probíhala jednak v rámci spojené výuky různých ročníků, ale také s ohledem na žáky pracující rychlejším nebo pomalejším tempem. Prostor pro prezentaci poznatků z oboru svého zájmu dostali také žáci s hlubším zájmem o daný vzdělávací obsah. V závěru výuky většinou probíhalo její zhodnocení, ale mnohdy pouze na všeobecné nebo pocitové úrovni, ne vždy se vztahovalo k ověření jejich cílů.

Ve školní družině se střídaly odpočinkové a na ně vhodně navazující řízené činnosti vedené formou společné práce či spolupráce účastníků v menších skupinách. Vychovatelka cíleně vedla žáky k samostatnosti při práci s robotickými hračkami. Svým klidným přístupem přispívala k vytvoření klidného a příjemného prostředí. Vzdělávací nabídka školní družiny je zpestřována častým pobytem venku, řadou zajímavých akcí, žáci mají možnost cvičit jógu.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Dosahované vzdělávací výsledky dětí v mateřské škole odpovídaly dílčím cílům stanoveným ve školním vzdělávacím programu. Jejich slovní zásoba odpovídala věku, ve svých projevech byly otevřené, dovedly vyjádřit potřeby i přání. Zručně zacházely s předměty denní potřeby a starší děti měly osvojen správný úchop kreslicích potřeb i příboru. Děti plnící povinné předškolní vzdělávání prokazovaly potřebné znalosti a dovednosti důležité pro pozdější vzdělávání. Systematicky u nich byla rozvíjena schopnost používat větší množství slovních obrátů a jednoduchých souvětí. Naučily se poznávat některé číslice a písmena, orientovaly se správně v číselné řadě. Děti se přirozeně přizpůsobovaly stanoveným pravidlům, respektovaly potřeby druhých, dělily se o hračky i pomůcky, vzájemně spolupracovaly. Při tělovýchovných aktivitách zvládaly základní pohybové dovednosti, orientovaly se v prostoru, vědomě napodobovaly pohyb podle vzoru dospělých. V sebeobsluze a uplatňování hygienických návyků projevovaly samostatnost také mladší

děti. Mateřská škola formou kroužků nabízí dětem nadstandardní aktivity jako je jóga, gymnastika, plavání či bruslení.

V rámci nově aplikované pedagogické diagnostiky škola sleduje pokroky jednotlivých dětí. Výstupy z ní se však ne vždy dostatečně odrážely v každodenním plánování a realizaci diferencované nabídky aktivit zejména v rámci řízených činností. Zákonní zástupci jsou s výsledky vzdělávání seznamováni prostřednictvím vystavených prací v prostorách mateřské školy.

Vzdělávací výsledky základní školy jsou za poslední roky vyrovnané. Více než 80 % žáků dosahuje vyznamenání. Neprospívající žáci se dlouhodobě nevyskytují. Škola se po mnoho let každoročně účastní komerčního testování pro třetí a pátý ročník. Žáci školy v něm často dosahují výsledky srovnatelné se širším celostátním průměrem a nadprůměrem. Jeho analytická zjištění jsou vyučujícími konzultovány a srovnávány s výsledky vzdělávání u jednotlivých žáků. Kvalitu klimatu vzájemných vztahů si škola v pravidelných intervalech ověřuje prostřednictvím projektu Mapa školy. Počet udělených pochval opakovaně výrazně převažuje nad množstvím uložených opatření k posílení kázně.

Vyučující v základní škole průběžně sledují dosažené výsledky i celkovou připravenost žáků k pokračování na druhém stupni. Vzhledem k přechodu dětí mateřské školy do základní školy v rámci jedné budovy, si poskytují učitelky obou druhů škol pravidelné a podrobné informace o jejich připravenosti a začlenění do vzdělávání na prvním stupni. Vedení školy sleduje adaptaci svých žáků na druhém stupni okolních základních škol. Informace čerpá z častých návštěv svých absolventů, kteří se hojně zapojují do organizace akcí školy pro veřejnost. K podpoře prevence školní neúspěšnosti je organizováno doučování žáků. Škola v učitelském sboru disponuje kvalifikovaným výchovným poradcem i speciálním pedagogem, přesto je činnost specializovaných pozic školního poradenského pracoviště formálně kumulována s funkcí ředitelky školy. Delegováním některých úkolů jsou zajišťovány základní preventivní aktivity, vedena evidence žáků s podporou a zápisy z jednání s rodiči.

Základní škola informuje zákonné zástupce o výsledcích vzdělávání na formálních setkáních, individuálně prostřednictvím komunikačních platforem nebo neformálně na celé řadě setkání, které pořádá ve spolupráci s aktivním Klubem rodičů nebo spolky působícími v městské části. Škola a její žáci jsou důležitými tvůrci kulturního života obce (Kaprobraní, Vánoční vystoupení žáků v kapli nebo domově seniorů). Výsledky své činnosti prezentují rodičům na mnoha školních akcích (Slavnost slabikáře, Vánoční trhy a další). Tyto aktivity vhodně posilují sounáležitost s regionem a obcí, ve které žijí. Osobnostní a sociální rozvoj žáků podporují možnosti, které škola, v bohaté míře, nabízí nejen ve výuce, ale také mimo ni. Žáci vydávají školní časopis, každý den mají možnost rozvíjet zájmy v některém z kroužků, na konci roku prezentují výsledky celoškolského projektu nebo vyjíždí na školu v přírodě, případně nocují ve škole.

Školní družina prostřednictvím nabízených aktivit žáky úspěšně motivuje k zájmovému vzdělávání a k aktivnímu trávení volného času. Vychovatelka velmi dobře využívá možnosti, které nabízí prostory školy (žákovská kuchyňka, sportoviště) a její okolí. Naplňování výchovně vzdělávacích cílů ve školní družině je vyhodnocováno na základě zapojení do jejích aktivit nebo z verbálních a praktických výstupů jednotlivců i skupin.

Závěry

Vývoj školy

- Škola prochází postupnou rekonstrukcí, zlepšily se materiální i prostorové podmínky pro vzdělávání.
- Přijata opatření k prevenci nedostatků zjištěných předchozí inspekční činností v roce 2016 týkající se poskytování zpětné vazby žákům v základní škole byla účinná, zatímco v mateřské škole nadále v této oblasti přetrvávají dílčí nedostatky. Do vzdělávání v mateřské škole se daří zařazovat experimenty a prožitkové učení.

Silné stránky

- Práce ve třídách mateřské školy založená na empatickém přístupu, vstřícné komunikaci a vzájemném respektu účinně podporuje pozitivní vztahy mezi učitelkami a dětmi.
- Vedení školy se aktivním zapojením do různých projektů daří zlepšovat vybavení a materiální podmínky pro vzdělávání v mateřské i základní škole.
- Nabídka volnočasových aktivit, spolupráce s vedením obce nebo spolky přispívá k osobnostnímu a sociálnímu rozvoji žáků, škola je tak motivuje k efektivnímu trávení volného času.
- V základní škole udržuje vedení zdravé klima, naplňuje charakter jejího rodinného prostředí, umožňuje široké zapojení žáků i rodičů do školních aktivit.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- Diferenciace činností podle věku a formativní hodnocení dětí dosud není přirozenou součástí vzdělávacího procesu v mateřské škole. Děti nejsou systematicky vedeny k sebehodnocení svého výkonu ani vzájemnému hodnocení výsledků společné práce.
- Pedagogové do výuky zařazovali jen výjimečně činnosti žáků směřující k vyhledávání, hodnocení a prezentaci informací, které účinně rozvíjejí vnímání souvislostí nad předáváním hotových poznatků.
- Učitelé jen někdy stanovovali konkrétní cíle výuky. Závěr výuky většinou nesměřoval k jejich vyhodnocení žáky.
- Činnost školního poradenského pracoviště je kumulováno s funkcí ředitelky školy a dostatečně nevyužívá odbornosti ostatních pedagogů ve škole.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- Plánovat činnosti v heterogenní třídě pro děti různého věku.
- Uplatňovat formativní hodnocení v průběhu vzdělávání v mateřské škole a spojit jej se sebehodnocením dětí, případně vrstevnickým hodnocením výsledků společné práce.
- Využívat ve výuce základní školy častěji práci žáků spojenou s vyhledáváním informací, jejich tříděním a prezentací získaných poznatků.
- Stanovit na začátku výuky konkrétní cíl a v jejím závěru uplatnit různé cílené metody na ověření jeho úspěšného zvládnutí žáky.
- Rozdělit činnosti školního poradenského pracoviště mezi více pedagogů s ohledem na využití jejich odbornosti.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá ředitele školy ve lhůtě do 10 dnů přijmout adekvátní opatření k prevenci nedostatků zjištěných při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření. Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Moravskoslezský inspektorát, Matiční 20, 702 00 Ostrava, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.t@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Školní vzdělávací programy pro základní, předškolní a zájmové vzdělávání platné ve školním roce 2022/2023
2. Koncepce rozvoje školy na školní roky 2020 – 2025
3. Matrika základní a mateřské školy vedená ve školním roce 2022/2023 (vybraný vzorek)
4. Hospitační záznamy vedení ze základní i mateřské školy ve školním roce 2022/2023 (vybraný vzorek)
5. Zápisy z jednání pedagogických rad ve školním roce 2022/2023 (vybraný vzorek)
6. Výroční zpráva o činnosti školy 2021/2022
7. Rozvrhy hodin platné ve školním roce 2022/2023
8. Plán personálního rozvoje a dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků na školní rok 2022/2023
9. Personální dokumentace pedagogických pracovníků (vybraný vzorek)
10. Dokumentace školního poradenského pracoviště včetně dokumentace žáků se speciálními vzdělávacími potřebami vedená ve školním roce 2022/2023 (vybraný vzorek)
11. Dokumentace související se zajištěním bezpečnosti žáků při poskytování vzdělávání vedené ve školním roce 2022/2023 (vybraný vzorek)
12. Dokumentace vztahující se k finančním podmínkám školy pro školní rok 2022/2023 (vybraný vzorek)
13. Dokumentace vztahující se ke školnímu stravování vedená ve školním roce 2022/2023 (vybraný vzorek)

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Moravskoslezský inspektorát, Matiční 20, 702 00 Ostrava, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.t@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitelky inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místě příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Titul, jméno, příjmení, funkce

Mgr. Petr Novotný, školní inspektor,
vedoucí inspekčního týmu

Mgr. Josef Navrátil,
školní inspektor

Mgr. Ivana Radová,
školní inspektorka

Ing. Klára Kudlíková,
kontrolní pracovnice

Datem vyhotovení inspekční zprávy se rozumí datum posledního podpisu člena inspekčního týmu.